

РЕШЕНИЕ

№ 5909

гр. София, 19.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43 състав, в публично заседание на 06.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **9707** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/, във вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на С. Х. А., гражданин на И., ЕГН [ЕГН], чрез адв. С. Р., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 3, с която са предявени обективно съединени иски с правно основание чл. 1, ал. 1 срещу Дирекция „Миграция“ с адрес [населено място], [улица] за заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лева за претърпени неимуществени вреди от незаконно настаняване в СДВНЧ с отменената като незаконосъобразна Заповед № 5364з – 643/22.03.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ и обезщетение в размер от 10 000 лева за нечовешките и унижителни условия на живот в СДВНЧ. Периодът, за който се претендира обезщетението е от 22.03.2019г. /датата на настаняване в СДВНЧ/ до 20.01.2020г. /датата на фактическото освобождаване/. Върху обезщетението се иска лихва от 20.01.2020г. до окончателното плащане. Претендират се разноси по списък по чл. 80 от ГПК. Представени са писмени бележки.

В исквата молба се твърди, че ищецът е настанен в СДВНЧ Б. със Заповед № 5364з – 643/22.03.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“. Заповедта е отменена като незаконосъобразна с решение № 5275/02.08.2019г. по адм.дело № 3880/2019г. на АССГ, оставено в сила със съдебно решение №310/09.01.2020г. на ВАС на РБ. На 20.01.2020г. С. А. е освободен от СДВНЧ. На 29.07.2020г. му е предоставен хуманитарен статут с решение № 1804 на председателя на ДАБ при МС. Ищецът

твърди, че е бил незаконно лишен от свобода в продължение на 10 месеца и е бил подложен на нечовешко и унижително отношение в СДВНЧ Б., където материалните условия не отговарят на минималните стандарти за места за лишаване от свобода, а отношението на служителите на дома е било унижително. Счита, че настаняването в СДВНЧ следва да се приема за лишаване от свобода и размерът на обезщетението да се определи по стандарите за обезщетяване при противозаконно лишаване от свобода. Относно лошите условия на настаняване, посочва, че в периода от 22.03.2019г. до 02.01.2020г. е бил настанен заедно със сестра си в семейното отделение на дома, а след това е бил преместен в мъжкото отделение. В семейното отделение стаята е била с крайно недостатъчна площ, в нея са живели 45 – 50 души. Не им е било позволено да поставят завеса. За настанените в семейното отделение са били предназначени три или четири тоалетни и шест душа, от които работели само два или три. Телевизорът в предверието е работил първите 8 месеца без звук. В мъжкото отделение ищецът е бил настанен в стая за 26 човека, която не е била запълнена на максимум. Стаите се заключвали вечер в 22.00 часа и се отключвали в 6.30 часа, ако някои от настанените искал да ползва тоалетна през нощта е трябвало да вика, за да му се отвори, но охраната не винаги реагирала. И в двете отделения хигиената била на много ниско ниво, имало хлябарки и бълхи, баните и тоалетните били мръсни, запушени и често неработещи. Не се предоставяли достатъчно хигиенни препарати, сапуни, тоалетна хартия, спалното бельо не се сменяло редовно, не е осигурено ползването на пералня и настанените перяли на ръка. Топла вода имало само три пъти на ден за по час и половина, което водело до дълго чакане за къпане. Прозорците не се затваряли добре, зимата било студено, а лятото - горещо. Броят на настанените в едно помещение бил много висок, имало много шум и скандали. Храната не била качествена, а еднообразна и недогответена. Цените в лафката били високи. Заниманията на открито били ограничени до два пъти на ден. Спортни съоръжения били изградени, но нямало пособия за спортни дейности. Охраната се държала заплашително и унижително, заплашвали системно ищеца, че при отказ да изпълни разпореждане ще бъде наказан с изолация и карцер. На настанените са позволявани свиждания само два пъти в седмицата, след предварително записване. Посетителите можели да носят много малко храна и дрехи. На настанените не се осигурявали занимания, нямали достъп до радио, музика, книги, преса и др. средства за запълване на времето. Посоченото причинило на ищеца стрес, отчаяние, чувство за безпомощност и малоценност. След напускане на СДВНЧ той е потърсил помощ от психолог, с когото работели 4 месеца за преодоляване на последиците от психологическите и психически реакции на травматичен стрес, които С. А. развил след напускане на СДВНЧ. Доводите се поддържат в хода на съдебното производство от упълномощения процесуален представител на ищеца.

Ответникът – Дирекция „Миграция“ МВР, чрез упълномощените си процесуални представители, в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на съдебното производство оспорват изцяло предявените искове като неоснователни и недоказани. Прави възражение, че ищецът не е бил задържан по НПК в място за лишаване от свобода, а временно настанен в СДВНЧ до изпълнение на ПАМ „връщане в страната по произход“. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Представя писмени бележки.

Прокурор К. от СГП дава заключение, че исковете са недоказани.

Административен съд София – град, след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Със заповед рег. № 5364з - 643/22.03.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ МВР чужденецът С. Х. А., гражданин на И., [дата на раждане] е принудително настанен в СДВНЧ с цел организиране и изпълнение на наложената му ПАМ на основание чл. 41, т. 4 от ЗЧРБ за срок до отпадане пречките за изпълнение на ПАМ, но не по - дълъг от шест месеца, считано от датата на фактическото настаняване.

Със съдебно решение № 5275/02.08.2019г. на АССГ по адм.дело №3880/2019г. е отменена заповед рег. № 5364з - 643/22.03.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ МВР и е постановено незабавно осовобждаване на чужденеца от СДВНЧ. Съдебното решение е оставено в сила с решение №310/09.01.2020г. на ВАС на РБ по адм.дело № 11420/2019г.

На 20.09.2019г. е издадена Заповед № 5364з – 1698/20.09.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“, с която е продължено принудителното настаняване на С. Х. А. в СДВНЧ с 6 месеца от 22.09.2019г. до отпадане на пречките за изпълнение на ПАМ, но не по - късно от 22.03.2020г.

Със съдебно решение № 6336/28.10.2019г. на АССГ по адм.дело №11021/2019г. жалбата срещу Заповед № 5364з – 1698/20.09.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ е отхвърлена. Решението и заповедта са отменени със съдебно решение № 4143/13.04.2020г. на ВАС на РБ по адм.дело № 14609/2019г.

С решение № 1804/29.07.2020г. на председателя на ДАБ при МС е предоставен хуманитарен статут на ищеца.

Изготвено е становище на дата 28.05.2020г. от М. Д., психолог, психотерапевт относно психологически последици от задържане при С. А., търсещ закрила от И.. В становището е посочено, че по време на престоя в СДВНЧ Б. ищецът е бил изложен на стресори от травматичен характер като депривация, лишения от храна, хигиена, адекватна медицинска помощ, заплахи унизително отнасяне. Развил психосоматични и психологически реакции на стрес – физически /кожни проблеми, проблеми със стомашно-чревния тракт и отделителната система/, психологически – готовност да се разплаче, крие се в тоалетната и плаче, срамува се и се обвинява, че проявява слабост, психически – постоянна тревога и страх пред заплахите и враждебността на служителите. След излизане от СДВНЧ е развил психологически и психически реакции на травматичен стрес като загуба на интерес към ежедневните неща, към бъдещето, безсмисленост и суицидни мисли, склонност към социална изолация, флешбекс, проблеми със съня, кошмари, травматично функциониране на паметта, което уврежда нейната услужливост. Направени са изводи за необходимост от дългосрочна терапевтична работа за преодоляване на последиците от преживяното, насложило се върху травматични опит от страната по произход.

Разпитана е свидетелката Л. И. В., служител на ВКБООН в исковия период, която е посещавала ищеца в СДВНЧ Б.. Влизала е само в административната сграда и няма преки впечатления от условията на настаняване, но по обясненията на С. А., условията били изключително неблагоприятни. Нямали достатъчно собствено място, достъп до санитарни помещения, храната била с ниско качество, а цените в лафката били завишени. Свидетелката дава показания, че сградите, в които са настанени чужденците са масивни, има малък футболен терен, където излизат в рамките на час през деня. Виждала ухапвания от дървеници по тялото на ищеца и на сестра му.

Свидетелства, че те били изключително мотивирани да учат и да се развиват в новата страна, но впоследствие ищецът бил обезверен и коренно се променил.

Психоложката М. Д., разпитана като свидетел дава показания, че е оказвала помощ на ищеца във връзка с депресивни симптоми и травматизъм, свързан с унижително отношение в Б.. Изпитвал страх да не стане обект на насилие от страна на другите настанени или от страна на охраната. Страхът се насложил върху преживяното в И., където бил обект на насилие. Поддържа становището си от 28.05.2020г. като лични впечатления, без да съставлява експертно заключение.

От страна на ответника са представени Справка с рег. № 5693/18.05.2021г. относно престоя на С. А. в СДВНЧ. Видно от нея, чужденецът първоначално е бил настанен заедно със сестра си в медицинския стационар. По негова молба са преместени в стая 309 на блок 2. Предоставени са му за ползване: дюшек, възглавница, одеяло, калъфка за възглавница, чаршафи, горно и долно бельо, тоалетна халтия и сапун. По време на престоя си на всеки 15 дни чужденците получават тоалетна хартия и сапун. При поискване се осигуряват самообръсначки. Почистване и дезинфекция се прилагат ежедневно. Осигурени са почистващи и дезинфекциращи препарати в достатъчни количества, както и възможност за ползване на перални и сушилни машини и перилен препарат. За времето на престоя на лицето в СДВНЧ С. са извършени 6 пъти дезинфекционни и дезинсекционни мероприятия на територията на СДВНЧ от сектор „ДЗК“ на МИ на МВР, за което са съставени протоколи. Осигурено е време за разходки и спортни игри на открито, време за социални дейности и свободни занимания. В рамките на личното време и свободни занимания чужденците имат достъп до специално обособени молитвени помещения, зала за гледане на телевизия, библиотека и образователни дейности, осъществявани от неправителствени организации. Храната за закуска, обяд и вечеря съответства на Наредба №1/22.01.2018г. за физиологичните норми за хранене на населението. Готовата храна се предлага в индивидуални опаковки със съответните прибори за хранене. Помещенията се заключават от 22.30 до 08.00 часа, ползването на санитарните помещения се осигурява от постовите полицаи. На ищеца са осигурени срещи с медицинско лице и помощ през м. юни 2019г. – 17 броя, през м.октомври 2019г. – 29 броя, през м. декември 2019г. – 9 броя. Съдържат се данни за проведени множество срещи с адвокати, представители на ВКБООН, БХК, частни лица и др. Не са подадени жалби срещу условията на настаняване.

Прието е заключение на съдебно – психологична експертиза, което съдът кредитира изцяло като компетентно, обективно и неоспорено от страните. Вещото лице дава заключение, че в деня на задържането на ищеца от полицията за настаняване в СДВНЧ на 22.03.2019г. ищецът е преживял остра стресова реакция като чувство за внезапна, неочаквана жизнена застрашеност. Психологически острият стрес е изразен в автоматично подчинение, скованост, обща напрегнатост, многократно неволево връщане и преживяване на травмиращото събитие, невъзможност и трудно заспиване, просъница и кошмари. В последващия период С. А. се е чувствал екстремно тревожен и напрегнат, изпитал страхове за бъдещето, вина, безнадежност, безпомощност, загуба на перспектива. Ищецът е преживял в страната си произход заплахата за живота си и на своето семейство, което е най – силното стресово преживяване. Преживял е и травматични събития на територията на Република България. Травматичните преживявания са се кумулирали и поддържат високо ниво на тревожност. Вещото лице е дало заключение, че е налице пряка причинно – следствена връзка между

преживените остри стресови реакции и събития в общественото устройство както в държавата по произход, така и в Република България.

По делото е приложен доклад за положението на търсещите закрила в България за 2019г., в който се съдържат констатации за недостатъци в предоставените условия за временно настаняване относно хигиената, храната, достъп до открити пространства и развлекателни съоръжения на открито.

При така установените факти, Административен съд София - град обосновава следните правни изводи:

Исковете са процесуално допустими като предявени от активно легитимирана страна, претендираща присъждане на обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни административен акт и действия, срещу надлежен ответник – дирекция „Миграция“ МВР.

Разгледана по същество исковата молба е НЕОСНОВАТЕЛНА по следните съображения:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. На основание чл. 4 от ЗОДОВ, държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Поради това отговорността се характеризира като обективна, безвиновна, а възникването на право на обезщетение предполага установяване на незаконосъобразни действия и/или бездействия.

По делото безспорно е установено незаконосъобразното временно настаняване в СДВНЧ на С. Х. А., гражданин на И. в периода от 22.03.2019г. до 20.01.2020г. Заповеди рег. № 5364з - 643/22.03.2019г. и Заповед рег.№ 5364з – 1698/20.09.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ МВР са отменени с влезли в сила съдебни решения.

За да бъде ангажирана отговорността на държавата на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, следва ищецът да установи по безсъмнен и категоричен начин наличието на следните кумулативно изискуеми предпоставки, а именно: 1.незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред относно актовете, а в случаи на претендирани вреди от незаконосъобразни действия/ бездействия, незаконосъобразността им се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение; 2.настъпили вреди и 3.наличие на пряка причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт или твърдените незаконосъобразни действия и/ или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. Посочените предпоставки следва да се констатират кумулативно като липсата, на която и да е от тях е пречка да се реализира отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ.

По отношение на иска за неимуществени вреди от незаконосъобразната заповед за временно настаняване в СДВНЧ и заповедта за продължаване на настаняването: Съобразно установената фактическа обстановка и събраните доказателствени материали по делото, настоящият състав приема, че не са налице посочените кумулативно изискуеми предпоставки за възникване на отговорността на ответника по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. В исковата молба се

претендират вреди от незаконосъобразно лишаване от свобода и се цитира съдебна практика, отнасяща се до задържане по реда на НПК в места за лишаване от свобода. Основателно е възражението на ответника, че двата института са коренно различни и имат различни цели. Настаняването в СДВНЧ е временна мярка по отношение на незаконно пребиваващи чужденци на територията на Република България, която има за цел да им осигури подслон, храна, грижи и медицинско обслужване за задоволяване на основните им жизнени потребности. Мярквата е временна до извеждането на чужденеца от страната. Търсещите убежище в чужда страна и чужденците с незаконен статут се нуждаят от подкрепа, защото нямат социална среда в приемащата държава, не владеят езика, не са интегрирани, трудно се адаптират, повечето от тях са преживяли травмиращи събития в страната по произход. Осигуряване на настаняването в подобни институции като СДВНЧ е изцяло в техен интерес и е насочено към предпазването им от стрес в непозната среда и без подкрепа и осигуряване на подслон, прехрана и медицински грижи. Настаняването в СДВНЧ не е лишаване от свобода, видно от доклада за 2019г. за положението на търсещите закрила в България /л. 78/, „търсещите закрила никога не са задържани в затворите“, тоест никога не са настанявани в места за лишаване от свобода. Неоснователен и недоказан е иска за заплащане на обезщетение за вреди от незаконно лишаване от свобода, доколкото такова противозаконно лишаване от свобода не е извършено. Към датата на настаняване в СДВНЧ и за целия период на престой в него чужденецът е бил със статут на незаконно пребиваващ и с издадена заповед за връщане в страната по произход. Не се доказват нарушени негови, гарантирани от закона права, които да водят до вреди и предполагат обезщетяване на вредите. Следва да се има предвид, че механизмът на предоставяне на убежище е хуманитарен акт на държавата към чужди граждани, които са застрашени в собствените си страни по произход. Претенциите на получаващия хуманитарна подкрепа не съответстват и на морала и на етичните норми, доколкото ищецът е получил от българската държава във всеки един момент от производството по закрила възможната с оглед стандартите в страната помощ и подкрепа. Голяма част и от българските граждани нямат такъв стандарт на живот, поради което не може да се вмени отговорност на държавата за незадоволяване на претенциите и очакванията на ищеца, които са силно завишени спрямо реалностите в страната. Не се доказва незаконосъобразно лишаване от свобода, незаконосъобразното настаняване в СДВНЧ не е лишаване от свобода. Психологическите вреди и последици и влошаване на психическото състояние на ищеца преимуществено се дължат на действия и събития, случили се в неговата държава по произход и на личностни психически особености. Те са преценени от българската държава и му е предоставен хуманитарен статут. Няма пряка и непосредствена причинно – следствена връзка между настаняването в СДВНЧ и психическото състояние на ищеца. Съдът кредитира заключението на съдебно – психологическата експертиза относно текущото състояние на ищеца, но не приема за обективен

извода, че то е в резултат на действия или бездействия на български държавни органи и служители. Видно от самото заключение, стресови моменти като преживяното в И., смяна на държавата, средата, са с висока степен на стрес, но те не са в резултат от действия на ответника. В известна степен са и в резултат от избора на ищеца да напусне страната си по произход и противоречието между неговата преценка за възможностите в приемащата страна и реалността. Това обаче не може се вмени във вина на ответника. Настаняването в СДВНЧ при установените психични проблеми е благоприятно с цел опазване живота и здравето на чужденеца. На него в СДВНЧ му е оказвана лекарска помощ 17 пъти през месец юни 2019г., 29 пъти през месец октомври 2019г. и 9 пъти през месец декември 2019г. Не се доказват вреди от настаняването в СДВНЧ, нито причинно – следствена връзка на психичното състояние на ищеца с настаняването в СДВНЧ, отменено впоследствие по съдебен ред.

Неоснователна е и претенцията за заплащане на обезщетение от лошите условия в СДВНЧ. Видно от показанията на свидетелката Л. В., всички чужденци са настанени в масивни постройки, не живеят на палатки, имат изградено футболно игрище. От докладната за престоя на С. А. в СДВНЧ се установява, че на настанените се предоставят за ползване дюшек, възглавница, одеяло, калъфка за възглавница, чаршафи, горно и долно бельо, тоалетна халтия и сапун. По време на престоя си на всеки 15 дни получават тоалетна хартия и сапун. При поискване се осигуряват самообръсначки. Почистване и дезинфекция се прилагат ежедневно. Осигурени са почистващи и дезинфекциращи препарати в достатъчни количества, както и възможност за ползване на перални и сушилни машини и перилен препарат. За времето на престоя на лицето в СДВНЧ С. са извършени 6 пъти дезинфекционни и дезинсекционни мероприятия на територията на СДВНЧ от сектор „ДЗК“ на МИ на МВР, за което са съставени протоколи. Осигурено е време за разходки и спортни игри на открито, време за социални дейности и свободни занимания. В рамките на личното време и свободни занимания чужденците имат достъп до специално обособени молитвени помещения, зала за гледане на телевизия, библиотека и образователни дейности, осъществявани от неправителствени организации. Храната за закуска, обяд и вечеря съответства на Наредба №1/22.01.2018г. за физиологичните норми за хранене на населението. Готовата храна се предлага в индивидуални опаковки със съответните прибори за хранене. Помещенията се заключват от 22.30 до 08.00 часа, ползването на санитарните помещения се осигурява от постовите полицаи. На ищеца са осигурени срещи с медицинско лице и помощ през м. юни 2019г. – 17 броя, през м. октомври 2019г. – 29 броя, през м. декември 2019г. – 9 броя. Съдържат се данни за проведени множество срещи с адвокати, представители на ВКБООН, БХК, частни лица и др. Не са подадени жалби от С. А. срещу условията на настаняване. Действително, условията не са луксозни, но гарантират минимален стандарт за нормален живот. Временно настанените имат осигурен подслон, прехрана, медицинско обслужване. Задоволени са

базовите им жизненни потребности. Условието, които българската държава е предоставила съответстват на възможностите при стандарта на живот в страната и показват полагане на грижи по отношение на чужденците, оказване на необходимата помощ. Дори и да се приеме, че има пропуски, същите не са незаконосъобразни, не съставляват незаконни действия или бездействия на администрацията. Положени са значителни усилия, създадена е организация, осигурено е финансиране, чужденците са обезпечени в значителна степен. Неудовлетворяването на претенциите и очакванията над нормалното и възможното не може да се вмени във вина на ответника. Няма незаконосъобразни действия и бездействия, които да са причинили вреди на ищеца.

Предявените искове са неоснователни и недоказани и следва да бъдат отхвърлени изцяло.

На ответната страна по делото се дължи юрисконсултско възнаграждение в минимален размер по чл. 37 от ЗПП, съразмерно отхвърлената част от иска или в размер на 100 лева.

Ищецът следва да бъде осъден да заплати 10 лева държавна такса по сметка на АССГ, тъй като таксата се дължи за всеки един от обективно съединените искове, или общо в размер на 20 лева, от които са внесени 10 лева.

Така мотивиран, Административен съд София - град, I – во отделение 43 състав:

Р Е Ш И

:

ОТХВЪРЛЯ исковете на С. Х. А., гражданин на И., [ЕГН], чрез адв. С. Р., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 3, с правно основание чл. 1, ал. 1 срещу Дирекция „Миграция“ с адрес [населено място], [улица] за заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лева за претърпени неимуществени вреди от незаконно настаняване в СДВНЧ с отменената като незаконосъобразна Заповед №5364з – 643/22.03.2019г. на директора на Дирекция „Миграция“ и обезщетение в размер от 10 000 лева за нечовешките и унижителни условия на живот в СДВНЧ за периода от 22.03.2019г. до 20.01.2020г., ведно със законната лихва, като неоснователни и недоказани.

ОСЪЖДА С. Х. А., гражданин на И., ЕГН [ЕГН], чрез адв. С. Р., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 3 да заплати на Дирекция „Миграция“ с адрес [населено място], [улица] сума в размер на 100 /сто/лева, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА С. Х. А., гражданин на И., ЕГН [ЕГН], чрез адв. С. Р., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 3 да заплати на АССГ държавна такса в размер на 10 /десет/ лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България, в 14-дневен срок от съобщението.

СЪДИЯ: